የሰ/መ/ቁ. 114888

ህዳር 20 ቀን 2008 ዓ.ም

ዳኞች፡- አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ተኽሊት ይመሰል

እንዳሻው አዳነ

ቀነዓ ቂጣታ

አመልካች፡- አቶ አትሁነኝ አልማው ቀረቡ

ተጠሪ፡- የአማራ ብሔራዊ ክልል ፍትህ ቢሮ ዐ/ህግ አባይነህ ከበደ ቀረቡ

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍ ር ድ

1. ጉዳዩ በክልሉ የተሰጠ የጥብቅና ፈቃድ እንዲሰረዝ የተሰጠን የዲሲፕሊን ውሳኔ ህጋዊነት የሚመለከት ነው፡፡ የድስፕሊን ክሱ የቀረበው አቶ ጓዙሁን አዘዘው የተባለ የድስፕሊን አቤቱታ አቅራቢ ነው፡፡ አቤቱታ አቅርበው በባህር ዳር ዙርያ ወረዳ ይነሳ 3ቱ ቀበሌ በሚች አቶ ወንዴ ተገኘ የገጠር መሬት ይዞታ ምክንያት ከአቶ በሪሁን ወንዴ ጋር እየተከራከሩኩ እገኛለሁ፡፡ አቶ በሪሁን ወንዴ የባህር ዳር ዙርያ ወረዳ የይነሳ 3ቱ ቀበሌም ሆነ በኢትዮጲያ ውስጥ ኗሪ አይደለም፡፡ አቶ በሪሁን ወንዴ ላለፉት ሰላሳ አንድ አመታት በእስራኤል አገር የሚኖር ሰው ነው፡፡ ሆኖም የዲስፒሊን ተከሳሹ ከቀበሌው ስራ አስኪያጅ ጋር በመመሳጠር በአገር ውስጥ ከሌለ ሰው በይነሳ 3ቱ ቀበሌ ኗሪ በማስመሰል የሀሰት መታወቂያ በማውጣት ከጠበቆች ስነ ምግባር ውጭ ተገቢነት የሌለው ስራ በመምራትና ማስረጃ በማቅረብ ፍትህ የሚያጓድል ስራ እያሰራ ስለሆነ ፍትህ ቢሮ ክትትል አድርጎ የእርምት እርምጃ እንዲወስድበት በማለት በጽሁፍ አቤቱታ አቅርቧል፡፡
2. አመልካች የአቶ በሪሁን ወንዴ ጠበቃ ሆነው በተለያዩ ፍ/ቤቶች የተለያየ ክርክር እያቀረበ መሆኑን ገልፆ፣ የጥብቅና አገልግሎት በደንበኛዋ እየሰጠሁ ያለሁት በክልሉ ፍትህ ቢሮ የሰነዶችና ጠበቆች ማረጋገጫና ምዝገባዎች የስራ ሂደት ተገኝተው ደንበኛዬ ታህሳስ 22 ቀን 2005 ዓ/ም በህጋዊ መንገድ በሰጡኝ የውክልና ሰነድ መሰረት ነው፡፡ ለአቶ በሪሁን ወንዴ

የቀበሌ መታወቂያ አላወጣሁም የውክልና ሰነድም በህገ ወጥ መንገድ አላወጣሁም፡፡ ደንበኛዬ በእስራኤል አገር የሚኖር ቢሆንም ትውልዳቸው ባህር ዳር ዙሪያ ወረዳ የይነሳ 3ቱ ቀበሌ ነው፡፡ ለዲስፒሊን ምክንያት የሆነው ጉዳይ በወረዳ ፍርድ ቤትና በዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት እየታየ ይገኛል፡፡ ፍትህ ቢሮ ህጋዊነቱን አረጋግጦ በሰጠኝ የውክልና ማስረጃ ምክንያት ልከሰስ አይገባኝም በማለት መልስ የሰጠ መሆኑን ተረድተናል፡፡

3. የክልሉ ፍትህ ቢሮ የጠበቆች ዲስፒሊን ጉባኤ በአመልካች ላይ የቀረበው የዲስፒሊን አቤቱታ እውነትነት ያለው መሆኑን ለማረጋገጥ የሚመለከታቸውን የባህር ዳር ወረዳ አስተዳደር አካላትና የይነሳ 3ቱ ቀበሌ አስተዳደር እንደዚሁም የኢሜግሬሽንና ዜግነት ጉዳይ መምሪያ አግባብነት ያለው ማስረጃ እንዲሰጡት ጠይቋል፡፡ ከሚመለከታቸው የአስተዳደሩ አካላት ጋር በመሆን ተገቢውን ማጣሪያ ያደረገ መሆኑንና በማጣራቱ ሂደት በ2005 ዓ/ም አቶ በሪሁን ወንዴ ወደ አገር ውስጥ ስለመግባቱም ሆነ ከአገር ስለመውጣቱ መረጃ ያላገኘ መሆኑን የኢሚግሬሽንና ዜግነት ጉዳይ መምሪያ በጽሁፉ የገለጹለት መሆኑን አቶ በሪሁን ወንዴ የባህር ዳር ዙሪያ ወረዳ የይነሳ 3ቱ ቀበሌ ነዋሪ አለመሆኑን የቀበሌው አስተዳደር በፅሁፍ የገለጽ መሆኑን፣ አቶ በሪሁን ወንዴ በአንድ ወቅት ከእስራኤል አገር በመጣበት ጊዜ የይነሳ 3ቱ ቀበሌ ኗሪ ስለመሆኑ የሚያረጋግጥ የቀበሌ መታወቂያ እንዲሰጠው ጠይቆ የነበረ መሆኑና የቀበሌው ነዋሪ መሆኑን የሚያረጋግጥ መታወቂያ ማይሰጠው መሆኑን የባይነሳ ሶስቱ ቀበሌ አስተዳደር ተነገረው መሆኑ፣አቶ በሪሁን ወንዴ የባይነሳ ሶስቱ ቀበሌ ነዋሪ መሆኑን ሚያረጋግጥ መታወቂያ ያለው መሆኑን በመግለፅ ለባህርዳር ዙሪያ ወረዳ የመሬት አስተዳደርና የአካባቢው ጽ/ቤት መታወቂያ ይዞ የአቀረበው አመልካች መሆኑን እንዳረጋገጠ በመግለጽና አመልካች ከዚህ በፊት የጥብቅና ፈቃድ ለማውጣት የሀሰት ማስረጃ /የስራ ልምድ ተጠቅሟል የሚል ክስ ቀርቦበትና ይህም ተረጋግጦ በቢሮ ኃላፊ ውሳኔ ሳይቀጣ የታለፈ መሆኑን ገልፆ የአመልካች የሀሰት መታወቂያ በመጠቀም የተሚጋችነት ውክልና ማስረጃ የወሰደና አርሶ አደሮችን በመከላከል በከፍተኛ እንግልት በመዳረግ ከባድ የድስፒሊን ጥፋት ፈጽሟል በማለት የአመልካች የጥብቅና ፍቃድ እንዲሰረዙና ስሙ ከጠበቆች መዝገብ እንዲሰረዝ የሚል የውሳኔ ሀሳብ አቅርቦ የድስፒሊን ጉባኤውን የውሳኔ ሀሳብ የቢሮ ኃላፊ ተቀብሎ አጽድቆታል፡፡ ውሳኔ በክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ይገባኝ ሰሚ ችሎት ሰበር ችሎት ጸንቷል፡፡

4. አመልካች ሰኔ 18 ቀን 2007 ዓ/ም በተፃፈ የሰበር አቤቱታ በ2005 ዓ/ም አቶ በሪሁን ወንዴ ወደ አገር ውስጥ መጥቶ የነበረ መሆኑን አቤቱታ አቅርበው ክዶ ያቀረበው ክርክር የለም፡፡ የኢምግሬሽንና ዜግነት ጉዳይ መምሪያ አመልካች አቶ በሪሁን ወንዴ በ2005 አ/ም ወደ አገር ውስጥ የገባም ሆነ የወጣ ስለመሆኑ መረጃ አላገኘንም ከማለት ውጭ ወደ አገር ውስጥ ያልገባ ስለመሆኑ የሰጠው ማስረጃ የለም፡፡ ከዚህ አንፃር አመልካች በዲስፒሊን የተከሰሱበትን ጥፋት ስለመፈጸሜ በበቂ ሁኔታ ሳይረጋገጥብኝ በከባድ የድስፒሊን ጥፋት ጥፋተኛ መባሉ

መሰረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ነው፡፡ የዲስፒሊን ጉባኤው አመልካች በድስፒሊን ባልተከሰስኩበትና ያልተከራከርኩበትን ጉዳይ ማለትም ከዚህ በፊት ከጥብቅና ፈቃድ አወጣጥ ላይ የሀሰት ማስረጃ ተጠቅሟል ተብዬ የተከሰስኩበትንና በቢሮ ኃላፊው ውሳኔ ያለምንም ቅጣት በነፃ የተሰናበትኩበትን ጉዳይ በመጥቀስ የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ የሰጠብኝ በመሆኑ ውሳኔው የመከራከር መብቴን ያጣበበና መሰረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ነው፡፡ ስለሆነም አመልካች የጥብቅና ፈቃዴን እንዲሰርዝ የተሰጠው ውሳኔ ከህግ አግባብ ውጭ የተሰጠና የድስፒሊን ጥፋት ስለመፈጸሜ በበቂ ሁኔታ ሳይረጋገጥብኝ የተሰጠ ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልኝ በማለት አመልክቷል፡፡

5. የክልል ፍትህ ቢሮ በሀምሌ 15 ቀን 2007 ዓ/ም በተፃፈ መልስ የአመልካች የሰበር አቤቱታ ውድቅ ሊደረግ ይገባል የሚልበትን የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ አቅርቧል፡፡ ቢሮው በአማራጭ ባቀረበው ክርክር አመልካች የውጭ አገር ኗሪ ለሆነ ሰው የክልሉ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅና አዋጅን ለማስፈጸም የወጣው ደንብ ከሚደነገገው የገጠር መሬት ይዞታ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት በማሰራት በውጭ አገር ኗሪ የሆነ ሰው የባህር ዳር ዙሪያ የባይነሳ 3ቱ ቀበሌ የኗሪነት መታወቂያ በማውጣትና በ2005 ዓ/ም ደንበኛው አቶ በሪሁን ወንዴ ወደ ሀገር ውስጥ ሳይገባ የሀሰት የተሚጋችነት የውክልና ሰነድ በመውሰድ እየተከራከረ በአርሶ አደሮች ላይ ከፍተኛ እንግልት ያደረሰ መሆኑ በማስረጃ ተረጋግጧል፡፡ አመልካች ደንበኛውን በ2005 ዓ/ም ወደ አገር ውስጥ የገባ መሆኑን የማያስረዳ ማስረጃ እንዲያቀርብ በጉባኤው ብቻ ሳይሆን በክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት እድል ተሰጥቶት አላቀረበም፡፡ አመልካች የጥብቅና ፈቃድ ሲያወጣ ፈጽሟል ተብሎ ተከሶበት የነበረው የድስፒሊን ጥፋትና ጉባኤው አጣርቶ የደረሰበት እውነት በጉባኤው ውሳኔ ከመገለጹ ውጭ ውሳኔው የጥፋተኝነትንም ሆነ የቅጣት ውሳኔ ለመወሰን ጥቅም ላይ አልዋለም ስለሆነም አመልካች ከባድ የድስፒሊን ጥፋት መፈጸሙ ተረጋግጦ የተሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት የሌለበት ስለሆነ የሰበር አቤቱታው ውድቅ ይደረግልን በማለት ተከራክሯል፡፡ አመልካች የሰበር አቤቱታውን በማጠናከር የመልስ መልስ አቅርቧል፡፡

6. ከስር የክርክሩ አመጣጥና በግራ ቀኙ የቀረበው ክርክር ከላይ የተገለጸውን እኛም የክልሉ ፍትህ ቢሮ አመልካች የጥብቅና ፈቃድ እንዲሰረዝ በማለት የሰጠው ውሳኔ በህግ አግባብ የተሰጠ ነው ወይስ አይደለም? የሚለውን ጭብጥ በመያዝ ጉዳዩን መርምረናል፡፡

7. ጉዳዩን እንደመረመርነው አመልካች የተሚጋችነት ውክልና ወስዶ የእርሻ መሬት ይዞታን በተመለከተ የተለያየ ክርክር የሚከራከርለትና አመልካች የጥብቅና አገልግሎት የሚሰጠው አቶ በሪሁን ወንዴ በባህር ዳር ዙሪያ ወረዳ ባይነሳ 3ቱ ቀበሌ ኗሪ እንዳልሆነ አቶ በሪሁን ወንዴ ከሰላሳ አንድ ዓመት በላይ በቋሚነት የሚኖረው በእስራኤል አገር እንደሆነ ተረጋግጧል፡፡ በእስራኤል አገር የሚኖረው አቶ በሪሁን ወንዴ መተዳደሪያው የእርሻ ስራ

ሳይሆንና የቀበሌው ኗሪ ባልሆነበት ሁኔታ አቤቱታ አቅራቢው ከሰላሳ አመት በላይ በይዞታው አድርጎ ሲጠቀምበት በኖረው የእርሻ መሬት ባለይዞታ የመሆኑን የሚያረጋግጥ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር አቤቱታ አቅርባው ሳያውቅ ያወጣ መሆኑን ገልጾ በሀሰት ለአቶ በሪሁን ወንዴ የተሰጠው የይዞታ ማረጋገጫ ሰርተፍኬት እንዲሰረዝለት አቤቱታ አቅርበው ለባህር ዳር ዙሪያ የመሬት አስተዳደርና አካባቢ ጽ/ቤት ማመልከቱንና አቶ በሪሁን ወንዴ የባህር ዳር ዙሪያ ወረዳ የባይነሳ ሶስቱ ቀበሌ ኗሪ መሆኑን የሚያረጋግጥ የቀበሌ መታወቂያ እንዲያቀርብ ሲጠይቅ አመልካች አቶ በሪሁን ወንዴ የባህር ዳር ዙሪያ ወረዳ የባይነሳ 3ቱ ቀበሌ ኗሪ መሆኑን የሚያሳይ መታወቂያ ለወረዳው መሬት አስተዳደርና አካባቢ ጥበቃ ጽ/ቤት ይዞ በመቅረብ የሰጠ መሆኑ የወረዳው የመሬት አስተዳደርና አካባቢ ጥበቃ ጽ/ቤት በሰጠው ማስረጃ የተረጋገጠ መሆኑን የድስፒሊን ጉባኤው ከሰጠው ውሳኔ ተረድተናል፡፡

8. ከላይ በዝርዝር የተገለጸው ፍሬ ጉዳይ አመልካች ደንበኛው አቶ በሪሁን ወንዴ በእስራኤል አገር የሚኖርና የባህር ዳር ዙሪያ የባይነሳ 3ቱ ቀበሌ ኗሪ እንዳልሆነ እያወቀ አቶ በሪሁን ወንዴ የባህር ዳር ዙሪያ የባይነሳ 3ቱ ቀበሌ ኗሪ እንደሆነ የሚገልጸውን ሀሰተኛ መታወቂያ ስለ እርሻ መሬት ይዞታ ማረጋገጫ ለሚሰጠውና ውሳኔ ለሚሰጠው ክፍል ወስደው ያስረከቡ መሆኑን የሚያሳይ ነው፡፡ ከዚህ በተጨማሪ አቤቱታ አቅርበው አመልካች ከቀበሌው ስራ አስኪያጅ ጋር በመመሳጠር ሀሰተኛ መታወቂያ በበሪሁን ወንዴ ስም በማውጣት ሀሰተኛ ማስረጃ በመጠቀም ከጠበቆች ስነ ምግባር ውጭ እየተከራከረው መሆኑን ገልፆ እውነታው እንዲጣራለት ስለጠየቀ ጉባኤው አመልካች ታህሳስ 22 ቀን 2005 ዓ/ም ከአቶ በሪሁን ወንዴ ተሰጥቶኛል የሚለው የተሟጋችነት የውክልና ሰነድ ትክክለኛነት የማጣራት ስራ የስራ መሆኑን ተረድተናል፡፡ በተደረገው የማጣራት ስራ በ2005 ዓ/ም አቶ በሪሁን ወንዴ አመልካች ወደ አገር ውስጥ የገባም ሆነ የወጣ ስለመሆኑ መረጃ ያልተገኘ መሆኑ የኢምግሬሽንና ዜግነት ጉዳይ መምሪያ በጽሁፍ አረጋግጧል፡፡ አመልካች ይህ ማስረጃ ደንበኛው አቶ በሪሁን ወንዴ በ2005 ዓ/ም ወደ አገር ውስጥ ያልገባ መሆኑን የሚያረጋግጥ በቂ ማስረጃ አይደለም በማለት የሚከራከር መሆኑን አመልካች ለዚህ ሰበር ችሎት ካቀረበው የሰበር ክርክርና የሰበር ማጣሪያ ችሎት ከያዘው ጭብጥ ተረድተናል፡፡

9. የአመልካች ደንበኛ አቶ በሪሁን ወንዴ ቋሚ የመኖሪያ ቦታው እስራኤል አገር መሆኑን አመልካች ክዶ ያልተከራከረ ከመሆኑም በላይ አቶ በሪሁን ወንዴ እስራኤል አገር ኗሪ ስለመሆኑ በማስረጃ ተረጋግጧል፡፡ አመልካች የዲስፒሊን አቤቱታ አቅርበው አቶ በሪሁ ወንዴ በ2005 ዓ/ም ወደ አገር ቤት የመጣ መሆኑን ክዶ አልተከራከረም የሚል መከራከሪያ ከማቅረቡ ውጭ ደንበኛው በ2005 ዓ/ም ወደ አገር ውስጥ የገባ ወይም ከአገር የወጣ መሆኑን የሚያሳይ ማስረጃ ለጉባኤውና ለይ/ባይ ሰሚ ችሎት ያላቀረበ መሆኑን የክልሉ ፍትህ ቢሮ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የሰጡትን ውሳኔ በማገናዘብ

ተረድተናል። በመሰረቱ አመልካች የዲስፒሊን አቤቱታ አቅራቢው አቶ ጓድይሁን አዘዘው የአመልካች ደንበኛ በ2005 ዓ/ም ወደ አገር ቤት የመጣ መሆኑን ባቀረበው አቤቱታ ላይ እንዳልካደ በመግለጽ ያቀረበው ክርክር አቤቱታ አቅርበው የካቲት 3 ቀን 2006 ዓ/ም ጽፎ ያቀረበውን ፍሬ ጉዳይና የገለጸውን እምነት የሚሳይ ክርክር ሆኖ አላገኘነውም።

10. የዲስፒሊን አቤቱታ አቅራቢው አቶ በሪሁን ወንዴ ወደ አገር ቤት የመጣ ስለመሆኑ በአቤቱታው አልገለጸም። አቤቱታ አቅራቢው አቶ በሪሁን ወንዴ በእስራኤል አገር እንደሚኖርና አንድ ወቅት ወደ አገር ቤት መጥቶ እንደነበር ወደ አገር ቤት በመጣበትም ጊዜ ከህግ ውጭ እሱ በማያውቀው ሁኔታ ከሰላሳ አምስት ዓመት በላይ በእጅ አድርጎ የሚጠቀምበትን የእርሻ መሬት የአቶ በሪሁን ወንዴ መሆኑን የማያረጋግጥ የይዞታ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ያስመጣበት መሆኑን የይዞታ ደብተሩ እንዲሰረዝለት ለሚመለከተው አካል ሲያመለክት አመልካች በእስራኤል አገር የሚኖረው በሪሁን ወንዴ የባህር ዳር ዙሪያ የባይነሳ 3ቱ ቀበሌ ኗሪ መሆኑን የሚገለጽ ሀሰተኛ መታወቂያ በማስወጣትና ሀሰተኛ ማስረጃ በመጠቀም እየተከራከረው በመሆኑን በዲስፒሊን ጉዳይ እንዲታይ የሚገልጽ ነው። አቶ በሪሁን ወንዴ አመልካች ሀሰተኛ መታወቂያና ሀሰተኛ የተሟጋችነት ውክልና አምጥቷል ከተባለበት ጊዜ በፊት በአንድ ወቅት ወደ አገር ቤት መጥቶ የባይነሳ 3ቱ ቀበሌ ነዋሪ መሆኑን የሚያሳይ መታወቂያ እንዲሰጠው የቀበሌውን አስተዳዳሪ ጠይቆ የነበረ መሆኑንና የቀበሌው አስተዳደርም መታወቂያው አይሰጥህም የሚል ምላሽ እንደሰጠው የዲስፒሊን ጉባኤው ከቀበሌው አስተዳደር ጋር ባደረገው ማጣራት እንዳረጋገጠ በውሣኔው በግልፅ አስፍሯል። አቤቱታ አቅራቢው አቶ በሪሁን ወንዴ በአንድ ወቅት ወደ አገር ቤት መጥቶ የነበረ መሆኑን ባቀረበው አቤቱታ መግለፁ አቶ በሪሁን ወንዴ በ2005 ዓ.ም ወደ አገር ቤት የመጣ መሆኑን በአቤቱታው ያመነና የገለፀ መሆኑን የሚያረጋግጥ አይደለም። ከዚህ በተጨማሪ አቤቱታ አቅራቢው አቶ በሪሁን ወንዴ ለዲስፒሊን ክስ መነሻ የሆኑት ድርጊቶች ከመፈፀማቸው በፊት ወደ አገር ቤት መጥቶ የነበረ መሆኑ በአቤቱታው ላይ የገለፀው ፍሬ ጉዳይ ዕውነትነት ያለው መሆኑን በቀበሌው አስተዳደርም የተረጋገጠ መሆኑ ሲታይ አቤቱታ አቅራቢው በአቤቱታው ላይ ትክክለኛውን ፍሬ ጉዳይ ያሰፈረ መሆኑን ከሚያረጋግጥ ውጭ አቶ በሪሁን ወንዴ በ2005 ዓ.ም ወደ አገር ቤት የመጣ ስለመሆኑ የሚያረጋግጥ መከራከሪያና ሰነድ አይደለም።

11. የዲስፒሊን አቤቱታ አቅራቢው የዲስፒሊን ክስ ዋና ይዘት አመልካች በባህር ዳር ዙሪያ የባይነሳ 3ቱ ቀበሌ ነዋሪ ላልሆነው አቶ በሪሁን ወንዴ የቀበሌው ነዋሪ መሆኑን የሚያረግግጥ መታወቂያ በማውጣት ሀሰተኛ የውክልና ሰነድ በመጠቀም እየተሟገተኝ ነው የሚል ነው። አመልካች ከአቶ በሪሁን ወንዴ የተሟጋችነት የውክልና ሥልጣን ተሰጥቶኛል የሚለው ታህሣሥ 22 ቀን 2005 ዓ.ም ነው። ይህ ከሆነ አመልካች የተሟጋችነት ውክልና ሰጥቶኛል

የሚለው በሪሁን ወንዴ በ2005 ዓ.ም ወደ አገር ውስጥ የገባ መሆኑን በጭብጥነት ይዞ ጉባኤው ማጣራቱ በአግባቡ ሆኖ አግኝተነዋል፡፡ አቶ በሪሁን ወንዴ በ2005 ዓ.ም ወደ አገር ውስጥ የገባና ከአገር የወጣ መሆኑ አከራካሪ ጭብጥ ከሆነ ስለ ጉዳዩ መረጃ የመያዝና መረጃ የመስጠት ሥልጣን ያለው አካል መጠየቁ የግድ አስፈላጊ ነው፡፡

12. አንድ ሰው ወደ አገር ውስጥ ስለመግባቱና ከአገር ስለመውጣቱ ቁጥጥርና ክትትል የሚያደርገውና ወደ አገር ውስጥ የሚገባም ሆነ ከአገር የሚወጣ ሰው ማሟላት የሚገባውን ሥርዓት ያሟላና የጉዞ ሰነዶችን የያዘ መሆኑን የማረጋገጥ ሥልጣን ያለው የደህንነት የኢሚግሬሽንና የስደተኞች ጉዳይ ባለሥልጣን መሆኑን በኢሚግሬሽን አዋጅ ቁጥር 354/95 ተደንግጓል፡፡ በአዋጅ ቁጥር 354/95 አንቀፅ 16 ባለሥልጣኑ የኢሚግሬሽን ኦፊሰሮችን በመመደብ ወደ አገር ውስጥ የሚገቡትንም ሆነ ከአገር የሚወጡ ሰዎች መንገደኞች የሚከታተልና መረጃ የሚይዝ ስለመሆኑ በውጭ አገር የሚኖር ሰው ወደ አገር ውስጥ ሲገባም ሆነ ሲወጣ አስፈላጊ የጉዞ ሰነዶች የያዘ መሆኑንና ከአገር ሲወጣ ሊይዘው የሚገባውን ማናቸውንም መረጃ እንደሚይዝ ከድንጋጌው ይዘት ለመረዳት ይቻላል፡፡ ከዚህ በተጨማሪ ከውጭ አገር ወደ አገር ቤት አንድ ሰው ተጓጉዞ ሲመጣና ሲወጣ ወደ ኢትዮጵያ የሚገቡ ወይም ከኢትዮጵያ የሚወጡ መንገደኞችን ያሣፈረ ማናቸውም ማጓጓዣ የመንገደኖችን ስም ዝርዝር የያዘ ሰነድ ለሚመለከተው የኢሚግሬሽን ኦፊሰር የመስጠት ግዴታ ያለበት መሆኑ በአዋጅ ቁጥር 354/95 አንቀጽ 17 ተደንግጓል፡፡

13. ከዚህ አንፃር ሲታይ የአመልካች ደንበኛ አቶ በሪሁን ወንዴ በ2005 አ.ም ወደ አገር ውስጥ ስለመግባቱም ሆነ ስለመውጣቱ የተገኘ መረጃ የሌለ መሆኑን ገልፆ የኢሚግሬሽንና ዜግነት ጉዳይ መምሪያ ለዲስፒሊን ጉባኤው የሰጠው መግለጫ በአዋጅ ቁጥር 354/95 በሚደነግገው መሠረት የአመልካች ደንበኛ በ2005 ዓ.ም ወደ አገር ውስጥ በህጋዊ መንገድ የገባ ስለመሆኑ ማስረጃ የሌለ መሆኑን የሚሳይ ነው፡፡ የአመልካች ደንበኛ በአዋጅ የተደነገጉትን መስፈርቶች በማሟላት በ2005 ዓ.ም ወደ አገር ውስጥ የገባና ከአገር የወጣ መሆኑን የሚያሳይ ማስረጃ አለመኖሩ በራሱ የአመልካች ደንበኛ ከአገር የወጣ መሆኑን የሚያሳይ ማስረጃ አለመኖሩ በራሱ የአመልካች ደንበኛ በ2005 ዓ.ም በህጋዊ መንገድ ወደ አገር ውስጥ አልገባም ብሎ ለመደምደም የሚያስችል ማስረጃ ነው፡፡ ይህ ከሆነ አመልካች ደንበኛው በ2005 ዓ.ም በህጋዊ መንገድ ወደ አገር ውስጥ የገባና ከአገር የወጣ መሆኑን የሚያረጋግጡ ማስረጃዎችን በማቅረብ ወይም አመልካች ደንበኛው ህጋዊ መስፈርቶችን ሣያሟላ በህገ ወጥ መንገድ ወደ አገር ውስጥ የገባና ከአገር የወጣ መሆኑን የሚሳይ ማስረጃ በማቅረብ ያቀረበበትን ማስረጃ ካላስተባበለ አቶ በሪሁን ወንዴ በ2005 ዓ.ም አገር ውስጥ አልነበረም፡፡ አመልካች ታህሣሥ 22 ቀን 2005 ዓ.ም ከፍትህ ቢሮ የወሰደው የተሟጋችነት የውክልና ሰነድ አመልካች አቶ በሪሁን ወንዴ የባህርዳር ከተማ የባይነሳ 3ቱ ቀበሌ ኗሪ ስለመሆኑ የሚገልፀውን ሀሰተኛ

መታወቂያ በመጠቀምና ሌላውን ሰው በሪሁን ወንዴ አስመስሎ በማቅረብ የወሰደው ሀሰተኛ የውክልና ማስረጃ ነው በማለት የዲስፒሊን ጉባኤው የደረሰበትን የማስረጃና የፍሬ ጉዳይ መደምደሚያ ለመቃወም የሚያቀርበው ክርክር የህግ መሠረት የሌለው መሆኑን የሚሳይ ነው፡፡

14. አመልካች ደንበኛው በ2005 ዓ.ም ህጋዊ መስፈርቶችን በማሟላት ወይም ከህግ አግባብ ውጭ ድንበር ጥሶ ወደ አገር ቤት መጥቶ የነበረ መሆኑን የሚያሳይ ማስረጃ አላቀረበም፡፡ ከዚህ በተጨማሪ የአማራ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት አመልካች ደንበኛው በ2005 ዓ.ም ወደ አገር የገባና ከአገር የወጣ መሆኑን የሚያሳይ ማስረጃ ካለው ማስረጃውን እንዲያቀርብ በፍ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 345 መሠረት እድል ሰጥቶት አመልካች ማስረጃውን ሊያቀርብ ያልቻለ መሆኑን በውሣኔው በግልፅ አስፍሯል፡፡ ከዚህ አንፃር ሲታይ የክልሉ ፍትህ ቢሮ አመልካች ደንበኛው በሪሁን ወንዴ በእስራኤል አገር ኗሪ መሆኑን እያወቀ በሪሁን ወንዴ የባህር ዳር ዙሪያ ወረዳ የባይነሳ 3ቱ ቀበሌ ኗሪ መሆኑን የሚገልፀውን የሀሰት መታወቂያ መጠቀሙንና የሀሰት የተሟጋችነት የውክልና ሰነድ በመያዝ ክርክር እያቀረበ መሆኑን ገልፆ አመልካች በክልሉ የጥብቅና ሥራ ፈቃድ አሰጣጥ ምዝገባና የጠበቆችን ሥነ ምግባር ለመቆጣጠር የወጣው አዋጅ ቁጥር 75/1994 የሚጥስ ከባድ የዲስፒሊን ጥፋት ፈፅሟል በማለት የሰጠውን ውሳኔ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የሰበር ችሎት በማፅናታቸው መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ሆኖ አላገኘነውም፡፡

15. አመልካች የዲስፒሊን ጉባኤው ከዚህ በፊት ተከሳሽ በቢሮ ኃላፊው ውሣኔ በነፃ የተሰናበተበትን ጉዳይ በውሣኔ ውስጥ መግለፁን ምክንያት በማድረግ ባልተከሰሰኩበት ጉዳይ ጥፋተኛ ተብዬ ተቀጥቻለሁ የሚል የሰበር መከራከሪያ አቅርቧል፡፡ በእርግጥ ጉባኤው በአብላጫ ድምፅ በሰጠው ውሣኔ አመልካች የክልሉ 2ኛ ና 1ኛ ደረጃ የጥብቅና ፈቃድ ሲያወጣ አግባብነት የሌለው የሥራ ልምድ ተጠቅሟል የሚል የዲስፒሊን ክስ ቀርቦበትና ሁኔታው ተጣርቶ አመልካች የጥብቅና ፈቅድ የወሰደው አግባብነት የሌለው የሥራ ልምድ መሆኑን ተረጋግጦበት እንደነበርና የቢሮ ኃላፊው ቀደም ብለው በነበሩት የቢሮው አመራሮች ተምኖበት የተሰጠው መሆኑንና ፈቃዱ ቢሰርዝ ለአመልካች ላይ የሚደርሰው ማህበራዊ እና ቤተሠባዊ ችግር ግምት ውስጥ በማስገባት ቅጣት ሣይወሰንበት የቀረ መሆኑን በውሣኔው ገልፆል፡፡ የልዩነት ሀሳብ ይኸ ሀሳብ በዲስፒሊን ውሳኔ ላይ መፃፉ ተገቢ አይደለም በሚል ምክንያት የተፃፈ መሆኑን ተገንዝበናል፡፡

16. የዲስፒሊን ጉባኤው የአመልካች ማህደር ሲመረምር ከማህደሩ ጋር ተያይዞ ያገኘውን ፍሬ ጉዳይ በውሣኔው ውስጥ መግለፅ በክልሉ አዋጅ ቁጥር 75/1994 የተከለከለ ተግባር ሆኖ አላገኘነውም፡፡ በአንፃሩ የዲስፒሊን ጉባኤው አመልካች ማህበር ጋር ተያይዞ የሚገኘውን የሥነ ምግባር ሁኔታ መግለፁ በአዋጅ አንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 5 ጉባኤው አስፈላጊ ሆኖ

ሲገኝ በጠበቃው ላይ የሚጣለውን ቅጣት በመወሰን የወንጀል ሪከርድ የጠበቃውን የግል ማህደር ወይም ሌላ ተመሣሣይ ማስረጃ የማስቀረብ የማሰማትና የመመርመር ሥልጣን የተጠቀመ መሆኑን የሚያሳይ ነው፡፡ ከዚህ በተጨማሪ ጉባኤው በአመልካች ማህደር ተያይዞ ያገኘውን ፍሬ ጉዳይ በውሣኔው ከመግለፁ ውጭ ይህን ፍሬ ጉዳይ ቅጣቱን አቅልሎም ሆነ አክብዶ ለመወሰን ያልተጠቀመበት መሆኑን ከውሣኔው ተረድተናል፡፡ ከዚህ አንፃር ሲታይ አመልካች ጉባኤው ማህደሩን ሲመረምር ያገኘውን ግኝት በውሣኔው ውስጥ መግለፁ መሠረታዊ የህግ ስህተት እንደሆነ በመግለፅ ያቀረበው አቤቱታ የአዋጅ ቁጥር 75/94 አንቀጽ 21 ድንጋጌዎች ያላገናዘበ በመሆኑ አልተቀበልነውም፡፡

17. አመልካች በህገ መንግስቱ አንቀጽ 40 ንዑስ አንቀጽ 4፣ የፌዴራል የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ባወጣው አዋጅ ቁጥር 456/97 በክልሉ መሬት አስተዳደር አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 133/98 እና በደንብ ቁጥር 51/99 መሠረት የገጠር የእርሻ መሬት ይዞታ በስጦታም ሆነ በውርስ የማግኘት መብት የሌለው በእስራኤል አገር ነዋሪ የሆነውን አቶ በሪሁን ወንዴ የባህር ዳር ዙሪያ ወረዳ የባይነሳ 3ቱ ቀበሌ ነዋሪ እንደሆነ ተደርጎ በሀሰት ተዘጋጅቶ የተሰጠውን መታወቂያ እያወቀ ለባህር ዳር ዙሪያ ወረዳ የመሬት አስተዳደርና አካባቢ ጥበቃ ጽ/ቤት ያቀረበና ይህንኑ መታወቂያ በመጠቀም አቶ በሪሁን ወንዴ ወደ አገር ውስጥ ባልገባበት በአገር ውስጥ በሌለበት ታህሣሥ 22 ቀን 2005 ዓ.ም የሀሰት የተሚጋችነት ውክልና በማውጣት አቤቱታ አቅራቢውንና ሌሎች አርሶ አደሮችን በመክሰስ ከፍተኛ እንግልት ያስከተለና ዕውነት እንዳይወጣና ፍትህ እንዲዛባ የሚደርግ ጥፋት የፈፀመ መሆኑ ፍሬ ጉዳይ የማጣራትና ማስረጃ የመመዘን ሥልጣን ባላቸው የክልሉ ፍትህ ቢሮ የጠበቆች የዲስፒሊን ጉባኤና በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ተረጋግጧል፡፡

18. አመልካች የፈፀመው የዲስፒሊን ጥፋት እጅግ ከባድና በአዋጅ ቁጥር 75/1994 አንቀጽ 13 ንዑስ አንቀጽ 2(መ) እና በሌሎች አግባብነት ያላቸውን የአዋጁን ድንጋጌዎች የጣሰ አመልካች ሕግን የማስከበር ፍትህን የማስገኘትና ለፍትህ አስተዳደሩ የማገዝ ኃላፊነቱን ወደ ጎን በመተው ተቃራኒ የሆነ ተግባር የፈፀመ መሆኑን የሚያረጋግጥ ነው፡፡ ይኸም በመሆኑ አመልካች ላጠፋው ከባድ የዲስፒሊን ጥፋት የጥብቅና ፈቃዱ እንዲሰረዝ በማለት የክልሉ ፍትህ ቢሮ የሰጠውን ውሳኔ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎትና የሰበር ችሎት ማፅናታቸው መሠረታዊ የህግ ስህተት የለበትም በማለት ወስነናል፡፡

ው ሳ ኔ

1. የአማራ ክልል ፍትህ ቢሮ የጠበቆች የዲስፒሊን ጉባኤና የቢሮ ኃላፊ የሰጠው ውሣኔ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 38431 የሰጠው ውሣኔና የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ችሎት በመዝገብ ቁጥር 49403 የሰጠው ትዕዛዝ ፀንቷል፡፡
2. በዚህ ፍርድ ቤት ያወጡትን ወጭና ኪሣራ ግራ ቀኙ ለየራሳቸው ይቻሉ፡፡

መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ፡፡

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት፡፡

መ/ተ